

Et kõigi hääl oleks kuulda

Ideid tegutsemiseks

Osalejad võivad võtta ühendust ja vahetada teavet oma piirkonna, riigi või teiste riikide õpilasesindustega.

Rühmale võib pakkuda inspiratsiooni projekt „Õiguste valgustamise bussireis” (*Light on the Rights Bus Tour*). Euroopa Kooliõpilaste Liitude Korraldusbüroo (*Organising Bureau of European School Student Unions, OBESSU*) ja selle liikmed korraldasid bussireisi läbi Euroopa, külastades enam kui 10 riiki ning viies läbi erinevaid tegevusi, et edendada ennetavat osalust ning teha õpilaste hääl kuuldavaks. Reis algas 9. septembril 2011. aastal Leedust Vilniusest ning 21. oktoobriks jõuti lõpp-peatusesse: Rumeenias asuvasse Cluj-Napoca linna (www.lightontherights.eu).

Lisateave

Noorte osalus otsustusprotsessides sõltub nende vanusest ja arutamisel olevast küsimusest. Üks seda näitlikustav mudel on Roger Harti noorte osaluse redel, www.freechild.org. Rohkem infot osaluse redeli kohta võib leida kodakondsuse ja osaluse teema taustateabest (lk 441).

Paljudes riikides tekib üha rohkem võimalusi, kuidas kodanikud saavad otsustamisel kaasa rääkida. Näiteks kaasava eelarve koostamise puhul võib kodanike arvamus avalduda otseselt poliitilise suuna või eelarvehandite kasutamise eelistuste muutumises. Siin ei piirdata ainult konsulteerimisega, vaid see on kaalutletud otsedemokraatia avaldumisvorm, <http://www.participatorybudgeting.org.uk>. Üks näide on Newcastle'i linna (Ühendkuningriik) kaasava eelarve programm Udecide, kus noortel oli 2008. aasta mais 20% hääleõigus linna 2,25 miljoni naela suuruse lastefondi teenustehanke küsimuses. Mõistes, et lapsed ja noored on ennast puudutavates küsimustes eksperdid, taheti projektiga anda noortele, kes fondi vahenditest kõige rohkem kasu saaksid, ühtlasi võimalus realselt kaasa rääkida nende vahendite jagamises.

Euroopa Kooliõpilaste Liitude Korraldusbüroo (OBESSU) on Euroopa koolide õpilaste ühenduste katusorganisatsioon. Sellel on järgmised eesmärgid:

- Esindada Euroopa kooliõpilaste vaateid mitmesuguste haridusasutuste ja -platvormide ees.
- Hoida ja parandada hariduse ja haridusalase demokraatia kvaliteeti ja kättesaadavust Euroopas.
- Parandada Euroopa keskkoolides valitsevaid tingimusi, et suurendada kooliõpilaste solidaarsust, koostööd ja vastastikust mõistmist.
- Lõpetada diskrimineerimine ja ebaõiglus Euroopa riikide haridussüsteemides.

Lisateave: www.lightontherights.eu.

Jaotusmaterjal

Lapse õiguste konventsioon, artikkel 28

Lapsel on õigus haridusele. Osalisriigid teevad alghariduse kõigile kohustuslikuks ja tasuta kättesaadavaks ning soodustavad keskhariduse eri vormide arendamist, tehes need igale lapsele kättesaadavaks. Koolis distsipliini tagamisel tuleb arvestada lapse inimväärikusega. Haridus peab olema suunatud lapse isiksuse, vaimuannete ja võimete arendamisele, inimõiguste ja põhivabaduste vastu lugupidamise kujundamisele, lapse ettevalmistamisele vastutavõimeliseks eluks vabas ühiskonnas rahu, sõpruse, mõistmise, sallivuse ja võrdsuse vaimus, looduskeskkonna vastu lugupidamise kasvatamisele.